

Tình Quê Hương Trong Âm Nhạc

Lê Ngọc Phượng (K6KSCC)

Chưa có giai đoạn nào trong lịch sử dân tộc, người Việt Nam phải bồng bế nhau bỏ quê hương mà đi nhiều như trong thế hệ chúng ta: từ triệu người Di Cư đến nhiều triệu người Di Tản, Tị Nạn, Định Cư, Đoàn Tụ,.... Trong chúng ta đã có người xa quê 10 năm, có người xa quê 20 năm, có người vượt biên 30 năm, lại cũng có người đã định cư ở nước ngoài gần 40 chục năm. Bao lâu để nơi mình sinh sống trở thành quê hương, dù là quê hương mới, quê hương thứ hai? Và hình bóng Quê Cũ, Quê Nhà, Quê mẹ, Quê Cha... có còn vương vấn trong ta mỗi hoàng hôn, mỗi bình minh; có còn làm ta xúc động mỗi khi nhìn vườn táo quê mới mà nhớ đến vườn dâu quê cũ, mỗi chiều tà nhìn khói sóng quê người mà nhớ "khói lam chiều" quê mẹ?

Như một truyền thống, người Việt mình rất coi trọng nơi mình sinh ra và lớn lên, nơi mình gắn bó với bao kỷ niệm vui buồn thuở đầu đời, nơi ta gọi là quê mẹ, và nhớ về nó như nhớ người thân thiết. Thậm chí nếu phải di cư tới vùng đất khác, người ta thường lấy tên quê cũ để đặt cho quê mới. Những tên như "Tân Chí Linh", "Tân Sa Châu", "Little Saigon", nói lên nguồn gốc cư dân, cũng như tình cảm hướng về quê hương cũ.

Hình ảnh quê hương được đưa vào nghệ thuật. Nhiều bài thơ thiết tha đã được dành cho quê mẹ. Những bức vẽ, những ảnh chụp cảnh đẹp quê nhà cũng xuất phát từ lòng yêu mến quê hương! Và trong âm nhạc, người nhạc sĩ không phải một lần viết về quê mình!

Tân Nhạc Việt Nam đã có bao nhiêu bài nhạc hay viết về quê hương? Nhiều lắm! Từ thuở xa xưa, ta đã nghe các nhạc sĩ mô tả về quê nhà. Ban đầu quê hương chính là làng xã:

Làng tôi xanh bóng tre,
Từng tiếng chuông ban chiều,
Tiếng chuông nhà thờ rung
Đời đang vui đồng quê yêu dấu
Bóng cau với con thuyền, một giòng sông.
(Văn Cao : [Làng Tôi](#))

Làng tôi có cây đa cao ngất từng xanh,
Có sông sâu lờ lững vờn quanh
Êm xuôi về Nam
Làng tôi bao mái tranh san sát kề nhau.
Bóng tre ru bên mấy hàng cau.
Đồng quê mơ màng!
(Chung Quân: [Làng Tôi](#))

Làng tôi sau lũy tre mờ xa
Tình quê yêu thương những nếp nhà
Làng tôi yên ấm bao ngày qua
Những chiều đàn em vui hòa ca.
(Hồ Bắc: [Làng Tôi](#))

Nói chung làng nào cũng có bờ tre, có hàng cau, có cây đa,...và dòng sông, bến nước:
Làng tôi nghiêng mình soi bóng Hương Giang.
Những đêm trăng sáng long lanh dòng sông.
Dáng ai giật yếm bên bờ dịu dàng.
Thả tiếng "khoan hò" theo nhịp chèo vọng xa
(Nhị Hà: [Trở Về Thôn Cũ](#))

Quê tôi ai cũng có một dòng sông bên nhà
Con sông quê gắn bó với tuổi thơ đời tôi
Bao năm xa quê ấy trong mơ tôi vẫn thấy
Hôm nay tôi trở về lòng chợt vui thấy sông không già
(Hoàng Hiệp: [Trở về Dòng sông tuổi thơ](#))

Có tiếng sáo diều:

Quê nhà tôi chiều khi nắng êm đềm
Chạy dài trên khóm cây đàn chim riu rít ca
Bao người ra ngội hay đứng bên thềm
Đợi chồng con mắt trông về phía trời xa
Sáo diều êm nào khác lời thơ
Lúa vàng reo, ngàn muôn sóng nhấp nhô
(Hoàng Quý: [Chiều Quê](#))

Và dĩ nhiên không thể thiếu đồng lúa xanh thom và em bé chăn trâu:

Từ bao năm quê người sống phiêu linh
Mơ đồng lúa xanh thom
Êm đềm trôi theo cánh gió
Vang tiếng tiêu ru hồn lúc chiều vàng

Reo lòng khách mơ màng lúc thanh bình
 Từng đoàn mục đồng vui chơi bên sông
 Bao cô gái làng, trong thôn hát vang
 Pha tiếng cười trẻ thơ trong xóm
 Đang nô đùa dưới mái nhà tranh
 (Hoàng Giác: [Hương Lúa Đồng Quê](#))

Cũng như có người thôn nữ dịu dàng luôn
 chờ "ngày anh về":

Anh về qua xóm nhỏ, em chờ dưới bóng dừa.
 Nắng chiếu lên mái tóc, tình quê hương đơn sơ.
 Quê em nghèo, cát trắng, tóc em lúa vừa xanh.
 Anh là người lính chiến, áo bạc màu dấu tranh.
 (Đan Thọ: [Tình Quê Hương](#))*

Đó là những ngôi làng tiêu biểu của
 vùng đồng bằng Bắc Bộ. Ở Trung Du ta được
 nghe:

Quê em miền trung du,
 Đồng suôi lúa xanh rờn.
 Giặc tràn lên thôn xóm.
 Dâu bờ xanh thắm,
 Nong tằm chín lúa tơ,
 Không tay người chăm bón
 (Nguyễn Đức Toàn: [Quê Em](#))

Còn ở miền Trung:
 Tôi sinh ra giữa lòng miền trung
 Miền thùy dương
 Ruộng hoang nước mặn đồng chua
 Thôn xóm tôi sống đời dân cày.
 (Duy Khánh: [Tình ca Quê Hương](#))

Và với miền Nam thì:
 Tôi thương miền quê...
 nhớ hoàng hôn trên đất xưa
 Nghe... tiếng tiêu mơ màng chiều hè
 Tôi... yêu người xưa...
 áo nâu hương duyên thật thà
 Đời... mặn nồng hồng lên đôi má
 (Y Vân_Xuân Lô: [Nhật Nắng](#))

Đây Tháp Mười... phương Nam tôi thân yêu
 Vang tiếng hò... hòa trong những tiếng cười
 Vui cấy cấy... khắp chốn nơi nơi
 Như luyến tình... yêu anh... xa xôi
 Trong lúa vàng... nàng thôn nữ tươi cười
 Vui xóm làng... hò ơi ta yêu đời
 (Thu Hồ: [Khúc Ca Đồng Tháp](#))

Nước sông dâng cao cá lội ngư ngờ
 Nước xanh xanh lơ bóng in cây dừa
 Về về đây miền Đồng Nai có Cửu Long
 Cuộn chảy dâng trời Nam mạch sống
 Một sáng em ra khơi Vĩnh Long vui cười
 Và Cần Thơ, Long Xuyên lưng hương thơm lúa
 chín

Đời vươn lên thuyền ghé bến
 Sống no nề dân quê một miền ...
 (Phạm Đình Chương: [Tiếng Sông Cửu Long](#))

Nhìn chung quê nhà của các ông (cũng là của
 chúng ta) đều bình thường, nếu không nói là tầm
 thường, đôi khi nghèo hoặc rất nghèo, và tả tơi khi
 có chiến tranh hoặc gặp thiên tai:

Quê Hương em nghèo lắm ai ơi,
 Mùa Đông thiếu áo, hè thời thiếu ăn
 Trời hành con lụt mỗi năm,
 Khiến đau thương thấm tràn
 Khắp Thuận An để lan biển khơi
 (Phạm Đình Chương: [Tiếng Sông Hương](#))

... Làng tôi nghèo nhỏ ven sông,
 Gió bắc lạnh lưng thổi vào mái rạ,
 Làng tôi nghèo, nắng mưa tả,
 Trai gái trong làng vất vả ngược xuôi
 (Văn Phụng_Hoàn Trung Thông: [Các anh đi](#))

Làng Tôi không xa kinh kỳ) sáng chói
 Có những cánh đồng cát dài
 Có lũy tre còm tả tơi
 Ruộng khô có những ông già rách vai,
 Cuộc đất bên đàn trẻ gầy,
 Có người bừa thay trâu cày.
 Bình minh khi sương rơi mờ trên rẫy
 Thấp thoáng bóng người bên ngòi,
 Tát nước với giọt mồ hôi...
 (Phạm Duy: [Quê Nghèo](#))

Về đây nhìn mây nước bơ vơ
 Về đây nhìn cây lá xác xơ
 Về đây mong tìm bóng chiều mơ
 Mong tìm mái tranh chờ
 Mong tìm thấy người xưa
 (Châu Kỳ: [Trở Về](#))

Đương nhiên quê hương cũng có khi là một
 thành phố, và Hà Nội, Huế, Saigon được nhắc đến
 nhiều nhất, rồi đến Đa Lạt, Nha Trang:

Hà Nội ơi, nước hồ là ánh gương soi,
 Nắng hè tô thắm lên môi,
 thanh bình tiếng guốc reo vui
 Hà Nội ơi, kiếp đời muôn hướng buông

trôi

Nhớ về người những đêm rơi
Nhấn theo ngàn cánh chim trời

(Hoàng Dương: [Hương Về Hà Nội](#))

Hà nội ơi xanh xanh liễu rủ mặt hồ Gươm
Cô đơn sáu rặng ngoài ngõ vắng
Con sông nào vẫn vỗ về vào đầm mê
Hà nội ơi ... Hà nội ơi

(Trọng Đài: [Hà Nội Đêm Trở Gió](#))

Ai ra đi mà không nhớ về
Hồ Gươm mù tối gương xưa
Nhớ hàng Bạc, nhớ qua hàng Đào
Nhớ cơn mưa phùn chạy ngang thành phố
Bên em cùng đội mưa mà đi
Đội mưa mà đi ... mà đi

(Song Ngọc: [Hà Nội Ngày Tháng Cũ](#))

Tôi xa Hà Nội năm lên mười tám khi vừa biết yêu
Bao nhiêu mộng đẹp yêu đương thành khói tan theo
mây chiều

Hà Nội ơi! Nào biết ra sao bây giờ
Ai đứng trông ai ven hồ khua nước trong như ngày
xưa

Tôi xa Hà Nội năm em mười sáu xuân tròn đắm
say
Đôi tay ngọc ngà dương gian, tình ái em đông thật
đây

Bạn lòng ơi! Ngày ấy tôi mang cây đàn quen sống
ca vui bên nàng

Nay khóc tơ duyên lia tan
(Anh Bằng: [Nỗi Lòng Người Đi](#))

Em ơi, Hà Nội phố. Ta còn em mùi hoàng lan.
Ta còn em mùi hoa sữa.

Con đường vắng rì rào cơn mưa nhỏ.
Ai đó chờ ai tóc xõa vai mềm.

Ta còn em cây bàng mỡ côi mùa đông.
Ta còn em nóc phố mỡ côi mùa đông.

Mảnh trăng mỡ côi mùa đông...
(Phú Quang: [Em Oi Hà Nội Phố](#)).

Hà Nội mùa thu, mùa thu Hà Nội,
mùa hoa sữa về thơm từng ngọn gió,
mùa cỏm xanh về, thơm bàn tay nhỏ,
cốm sữa vừa hè, thơm bước chân qua.
(Trịnh Công Sơn: [Nhớ Mùa Thu Hà Nội](#))

Hà Nội mùa này ... vắng những cơn mưa.
Cái rét đầu đông khăn em bay hiu hiu gió lạnh.
Hoa sữa thôi rơi, em bên tôi một chiều tan lớp.
Đường Cổ Ngự xưa chậm chậm bước ta về.

(Trương Quý Hải: [Hà Nội Mùa Vắng Những Cơn Mưa](#))

Có chắc mùa thu lá rơi vàng tiếng gọi
Lệ mừng gặp nhau xôn xao phím dương cầm
Có phải em là mùa thu Hà Nội
Nghìn năm sau ta níu bóng quay về
Ơi mùa thu của ước mơ

(Trần Quang Lộc: [Có Phải Em Mùa Thu Hà Nội](#))

Khá nhiều nhạc sĩ Việt Nam có gốc Huế, và ai
cũng muốn có một bài về quê mình:

Ai ra xứ Huế thì ra
Ai về là về Võ Dạ
Ai về là về Nam Dao

Đốc Nam Dao còn cao mong đợi
Trăng Võ Dạ ngọt lời câu thề
Người tình quê ơi người tình quê có nhớ xin trở về
(Duy Khánh: [Ai Ra Xứ Huế](#))

Đây bến Hương Giang sao vắng đò người sang
Mưa gió miên man nghe thắm lạnh chiều hoang
Tôi nhớ tên nàng không đếm được thời gian
Nghe tiếng chuông chùa vang khơi lòng thương
chứa chan.

(Châu Kỳ: [Hương Giang Còn Tôi Chờ](#))

Mây vương khói chiều, xứ Huế đẹp yêu kiều
Ngơ ngán lòng du khách những chiều xưa
Hương Giang lững lờ, trăng nước vờn đôi bờ
Câu hò vọng xa đưa khúc buồn mơ

(Minh Kỳ: [Thuong Về Xứ Huế](#))

Chiều nay trên Kinh Đô Huế
Tiếng mưa còn vương kỷ niệm
Ngày quen nhau dưới chân Thiên Mụ
anh còn nhớ không?

Chợ Đông Ba khi mình qua Lá me bay bay là đà
Chiều thiết tha có anh bên mình mà ngỡ hôm qua
(Minh Kỳ: [Tôn Nữ Thụy Khương: Mưa Trên Phố Huế](#))

Và không phải chỉ có dân Huế mới thiết tha với
Huế:

Ai về bến Ngự cho ta nhớ cùng
Nhớ chảnh non nước Hương Bình!
Có những ngày xanh, Lưu luyến bao tình,
Vương mối tơ mảnh!

(Đương Thiệu Tước: [Đêm Tàn Bến Ngự](#))

Đây Huế dòng Hương Giang lững lờ
Nam Bình khúc nhạc gợi tình xưa
Thành cao rêu phủ mờ sương gió
Lắng nghe khoan hò chèo lái đưa con đò.
Tới chốn thần kinh chan chứa tình

Sớm nào nắng dệt đẹp mộng xinh
 Ngàn hoa thua một tà áo tím
 Lướt bay trên cầu, càng thắm duyên Hương Bình.
 (Hồ Kym Thanh: [Hương Bình Lưu Luyến](#))

Về đây trong hoa lá
 Hỡi cánh chim giang-hồ.
 Về đây trong hương sắc thắm tươi, say mơ.
 Huế, Lờ-lững giòng Hương,
 Năm tháng còn vương lời ai mong chờ.
 Huế, Trong tiếng điệu êm,
 Cô lái bên sông còn vang lời thơ...(+)
 (Lê Hữu Mục: [Hen Một Ngày Về](#))

Trước năm 75, có hai bài hát bắt hủ về Sài Gòn, một của nhạc sĩ Y Vân, một của nhạc sĩ Văn Phụng, hai bài này gần như lột tả hết các đặc tính của Sài Gòn nên cũng chẳng thấy ai sáng tác thêm về đề tài này. Sau biến cố 30/4, hàng loạt các bài hát về đề tài Saigon ra đời, có bài ca ngợi chiến thắng, có bài thương tiếc bùi ngùi, hẹn ngày trở lại v.v...,nhưng để đại diện cho Sài Gòn thì vẫn chưa có bài nào hơn được hai bài hát cũ:

Dừng chân trên bến khi chiều nắng chưa phai,
 Từ xa thấp thoáng muôn tà áo tung bay
 Nếp sống vui tươi nối chân nhau đến nơi này
 Saigon đẹp lắm, Saigon ơi ! Saigon ơi !(+)
 (Y Vân: [Sài Gòn](#))

Người ơi Saigon chốn đây
 Là Ngọc Viễn Đông
 Vốn đã lừng danh
 Nắng lên muôn chim đùa hót
 Muôn hoa cười đón vinh quang ngày mới
 Cùng nhau đi tới Saigon Là nơi du khách dập dồn
 Từ năm châu tới viếng thăm Thủ Đô
 Dòng sông chen chúc tàu đò
 Ngựa xe buôn bán hẹn hò
 Người dân no ấm sống đời tự do(+)
 (Văn Phụng: [Ghé Bến Sài Gòn](#))

Hai Thành phố Du Lịch Đà Lạt và Nha Trang cũng gọi niềm cảm xúc cho các nhạc sĩ sáng tác. Những bài hát về Đà Lạt được cho là hay nhất là của nhạc sĩ Hoàng Nguyên, Hoàng Trọng và Lê Minh Bằng, còn bài hát về Nha Trang, ngoài hai bài nổi tiếng của Minh Kỳ, ta có thể kể thêm "Nha Trang Ngày Về" của Phạm Duy.

Ai lên xứ hoa đào đừng quên bước lán theo đường
 hoa
 Hoa bay đến bên người ngại ngần rồi hoa theo
 chân ai.

Đường trần nhìn hoa bướm rồi lòng trần mơ bướm
 hoa,
 Lâng lâng trong sương khói rồi bàng hoàng theo
 khói sương,
 Lạc dần vào quên lãng rồi đường hoa lặng bước
 trong lãng quên.
 (Hoàng Nguyên: [Ai Lên Xứ Hoa Đào](#))

Ngày nào . . . dừng chân phiêu lãng
 Khách tới đây khi hoa đào vương lối đi
 Màu hoa in dáng trời Tình hoa lưu luyến người
 Bồi hồi lòng lữ khách thấy chơi vơi
 Ngày nào . . . đường xuân phơi phới
 Khách ngất ngây thấy hoa nở trên má ai
 Rồi yêu hoa trên má
 Mà ghi câu luyến nhớ thành bài thơ
 (Hoàng Nguyên: [Bài Thơ Hoa Đào](#))

Đà Lạt ơi trong bao màu tươi
 Trời thơ bát ngát yên vui
 Khách du còn nhớ muôn đời:
 Cây lá lời, hoa nghiêng vành môi
 Làn mây đắm gió êm trôi,
 núi sông gieo tình trăm lối.(+)

(Hoàng Trọng_Hồ Đình Phương: [Nhớ Về Đà Lạt](#))

Đứng trên triền dốc nhìn xuống đồi thông
 Hàng cây thắm màu đèn lên phố phường
 Giờ đây hơi sương giá buốt
 Biết ai thương bước cô liêu
 Người đi trong sương rơi
 Đà Lạt ơi, có nghe chăng Cam Ly
 khóc tình đầu dang dở
 Đêm xuống Than Thở vang cung hờn,
 thêm sắt se tâm hồn
 Người đi trong bóng cô đơn.
 (Lê Minh Bằng: [Đà Lạt Hoàng Hôn](#))

Nha Trang là miền quê hương cát trắng.
 Có những đêm nghe vọng lại.
 Âm âm tiếng sóng xa đưa.
 Nha Trang cảnh đồng bao la bát ngát.
 Hương quê dâng lên ngào ngạt.
 Hòa cùng sức sống yên vui.
 (Minh Kỳ_Hồ Đình Phương: [Nha Trang](#))

Nha thành mến yêu: một ngày trời sang mùa mới
 Gió từ biển khơi lộng về mừng khách ngàn nơi
 Ôi nguồn vui sống nắng nhuộm vành môi nàng má
 hồng
 Nắng say lướt nhanh qua lòng người trai đùa
 sóng...
 Nha thành đón tôi gặp đời bình yên vừa tới:

Cát vàng nước xanh đẹp màu đôi bóng thùy dương
 Câu thơ câu nói kết thành ngàn khúc nhạc âm lời
 Gió ơi gió ơi, ngân hoà thêm tiếng lòng tôi!(+)
 (Minh Kỳ: [Nhớ Nha Trang](#))

Nha Trang ngày về, ngòi đây tôi lắng nghe
 Đê mê lòng tôi khóc, như oan hồn trách móc
 Ôi trăng vàng lẻ loi Ôi đời!
 Trời biển ơi! Không có nuôi tình tôi
 Nha Trang biển đây, tình yêu không có đây
 Tôi như là con ốc, bơ vơ nằm trên cát
 Chui sâu vào thân xác lưu đây
 Đã trảng ơi! Sao lấp cho vơi sầu này?
 (Phạm Duy: [Nha Trang Ngày Về](#))

Quê hương không chỉ bó hẹp trong địa lý hành
 chánh. Quê mẹ có khi được hiểu như là biển cả, là
 dòng sông, con đường, ngọn núi:

Tôi yêu đất nước tôi, nằm phơi phơi bên bờ biển
 xanh
 Ruộng đồng vun sóng ra Thái Bình
 Nhìn tròng dương hát câu no lành
 Đất nước tôi! Dãy Trường Sơn ẩn bóng hoàng hôn
 Đất miền Tây chờ sức người vươn, đất ơi
 Đất nước tôi! Núi rừng cao miền Bắc lửa thiêng
 Lúa miền Nam chờ gió mùa lên, lúa ơi
 Tôi yêu những sông trường
 Biết ái tình ở dòng sông Hương
 Sóng no đây là nhờ Cửu Long
 Máu sông Hồng đỏ vì chờ mong
 (Phạm Duy: [Tình Ca](#))

Ba chị em là ba miền nhưng tình thương đã nối liền
 Gặp nhau bên trời biển Đông thăm duyên
 Hẹn nhau.
 Pha hòa sóng lan bốn phương trời,
 đem tự do tranh đấu bao người,
 cho quê hương ấm no muôn đời
 Giờ đây bao tâm tư, rộn ràng như câu thơ
 Hội Trùng Dương tay tay xiết chặt cùng hô
 Dựng mùa vinh quang hứa đời tự do
 (Phạm Đình Chương: [Hội Trùng Dương](#))

Năm tề trong lúc sang Xuân
 Tôi theo Công Chúa Huyền Trân tôi lên đường
 Đường máu xương đã lẫm oán thương
 Đôi sắc hương lấy cỗi giang san
 Tôi đi theo bước ái tình
 Đi cho trăm họ được hòa bình ấm no
 Đèo núi cao nghe gió vi vu
 Thỏ phấn son bay tới kinh đô.
 (Phạm Duy: [Con Đường Cái Quan](#))

Giòng An Giang sông sâu sóng biếc
 Giòng An Giang cây xanh lá thắm
 Lá lướt về qua Thất Sơn
 Châu Đốc giòng sông uốn quanh
 soi bóng Tiền Giang Cửu Long
 Giòng An Giang trắng lên lấp lánh
 Giòng An Giang tung tăng múa hát
 Đêm đến giòng sông thờ than
 bên mấy hàng cây hắt hiu
 đã mấy mùa xuân thái bình (+)
 (Anh Việt Thu: [Giòng An Giang](#))

Đôi khi, chỉ là những biểu tượng tinh thần: cánh
 diều, chùm khế, con đò:

Quê hương là chùm khế ngọt
 Cho con trèo hái mỗi ngày
 Quê hương là đường đi học
 Con về rợp bướm vàng bay
 Quê hương là con diều biếc
 Tuổi thơ con thả trên đồng
 Quê hương là con đò nhỏ
 Êm đềm khua nước ven sông
 (Giáp Văn Thập_Đỗ Trung Quân: [Quê Hương](#))

Quê hương dù đơn sơ nghèo nàn, dù khó khăn,
 toi tã, người ta vẫn cứ thương, cứ thất lòng mỗi khi
 nhớ về quê cũ, và những bài ca hoài hương cứ mãi
 tiếp tục ra đời:

Quê hương ơi! Tóc sương mẹ già yêu dấu
 Tiếng ru nổi niềm thơ ấu
 Cánh tay êm tựa mái đầu
 Ôi bóng hình từ bao lâu còn ghi mãi sắc màu!(+)
 (Phạm Duy: [Tình Hoài Hương](#))

Lìa xa thành đô yêu dấu, một sớm khi heo may về
 Lòng khách tha hương vương sầu thương
 Nhìn "em" mờ trong mây khói,
 bước đi nhưng chưa nở rời
 Lệ sầu tràn mi, đượm men cay đắng biệt ly
 Rồi đây dù lạc ngàn nơi
 Ta hướng về chốn xa vời
 Tìm mộng xưa lãng quên tháng ngày tàn phai
 Nghẹn ngào thương nhớ "em" ... Hà Nội ơi
 (Vũ Thành: [Giấc Mơ Hồi Hương](#))

Đường về man mác sầu
 Tình thương bao la
 Xa bóng quê làng xưa
 Đâu bóng ai ven sông
 Thoáng bên rèm xưa
 (Nhật Bằng_Đan Thọ: [Bóng Quê Xưa](#))

Tôi yêu quê tôi yêu lũy tre dài đẹp xinh
 Yêu con sông xanh dâng cát hoe vàng bên đình
 Yêu trắng buông lơi trên má cô hàng đẹp xinh
 Và yêu mấy nhíp cầu tre là đây đang dựng mùa
 hoa.

Tôi yêu đơn sơ qua mái tranh nghèo mẹ quê
 Yêu duyên nên thơ trong tiếng khoan hò ước thề
 Yêu con đê xưa đưa lối qua chợ làng xưa
 Và yêu mấy nhíp cầu tre là đây anh chờ em về ...
 (Trịnh Hưng : [Tôi Yêu](#))

O ... o ... O ơi o, Xưa lên Kim Long xưa về Vỹ Dạ
 Nón lá nghiêng nghiêng o cười thong thả
 Áo o thì trắng quá nhìn không ra
 Tại răng chừ áo cụt lại là màu đen?
 O ... o ... Tiếng cười răng đã im lìm
 Đi mô (mà) tắt tuổi mắt nhìn ngược xuôi
 Bài thơ côi nón mô rồi
 Mái tóc thề thốt gọi mời cũng đi mô!
 Huế đẹp Huế thơ ơi!
 Huế mộng Huế mơ ơi!
 (Duy Khánh: [Huế Đẹp Huế Thơ](#))

Rồi một chiều thu
 Tôi về cố-hương,
 Nhìn cảnh làng xưa,
 Vết hoang-tàn đìu-hiu gió sương
 Nhìn xóm nhà vắng thưa
 Nhớ chốn đây năm nao
 Chiều-chiều bao người hẹn nhau đến bên nhíp cầu
 (Dương Thiệu Tước: [Ôi Quê Xưa](#))

Nhớ mãi mấy tình của mẹ quê nâu sồng
 Của người em mơ mộng,
 Và chiều vàng ngát mênh mông
 Là chiều ấy sang sông em chờ trông. (+)
 (Trúc Phương: [Chiều Làng Em](#))
 Miền xa thương nhớ,
 Tình quê hương thiết tha buồn lắng nhẩn theo lời
 gió.
 Mùa trăng êm tiếng tơ một trời còn vương.
 Ôi, buồn nhớ quê hương!
 (Việt Lang: [Tình Quê Hương](#))

Chiều nay mưa rơi ướt thân người trai tha hương,
 Lòng man mác buồn mây trôi ngàn phương,
 Ngày mai ra đi dấn thân mình trong gió mưa,
 Dưới quán cô đơn say mơ tình xưa.
 (Hoàng Trọng Quách Đàm: [Chiều Tha Hương](#))

Về đâu hồi bấy lũ chim rìng?
 Ngừng đây nhẩn dùm lời nhớ thương!

Những đêm nao ôm đàn lòng thỏn thức vắn vương
 Nhạc sâu mơ khúc ca hồi hương (+)
 (Ngọc Bích: [Khúc Nhạc Chiều Mơ](#))

Chiều tà mây bay bao la gió cuốn
 Chiều ơi xa vắng .... tiếng chim gọi đàn ...
 Thăm mơ ước mong ngày mai sáng tươi
 Đàn vang tiếng ca hồi hương(+)
 (Đan Thọ_Xuân Tiên: [Xa Quê Hương](#))

Ôi bao năm xa cách quê hương,
 Tình hoài hương tha thiết vắn vương
 Trở về đây vui với quê xưa bao niềm thương
 Nghe đâu đây ai hát đôi câu
 Nhíp chèo đưa khua nước sông sâu
 Giàn hoa xưa nay đã lên màu
 Nhớ khi nào còn xanh mái đầu
 (Văn Phụng: [Trở Về`Huế](#))

Buồn nhìn về xa xôi, Hà Nội ơi đã xa thật rồi.
 Mịt mù ngàn trùng khơi,
 thành phố cũ lắng sau núi đồi.
 Đâu Thăng Long năm xưa,
 cùng tháp cũ rêu phai mờ.
 Còn tìm đâu nên thơ, cảnh liễu ủa rữ bên ven hồ.
 (Lam Phương: [Tình Cố Đô](#))

Sống xa một mình
 Ta đau lòng nhớ tới quê nhà
 Nước non bao tình
 Sao tâm hồn ta thấy xót xa
 Buồn nhớ cố hương
 Lòng ta có bao giờ thấm tươi
 Lúc ta mơ nhìn bóng quê người
 (Phạm Ngũ: [Nhớ Quê Hương](#))

Luyến lưu trong lòng
 Đâu hoa hò Tịnh Tâm
 Mơ cõi chiều Thôn Vỹ
 Nhớ trắng vàng dầm dẫm
 Kim Luông con đò
 Chờ Vân Lâu câu hò
 Tiếng đàn ai mơ hồ
 Nhạc chạnh lòng dòng Hương
 (Hoàng Thi Thơ: [Chiều Cố Đô](#))

Cho nhớ thương về quê xưa,
 Mùa Xuân không còn nữa
 Muôn cánh hoa đào phai ủa
 Lối cũ rơi hững hờ ...
 Nơi ấy bao ngày xanh qua
 Hồn thơ mơ mộng quá

Yêu những khung trời hoa bướm ...
 Với nắng tơ vàng êm
 (Nguyễn Hiền: [Hoa Bướm Ngày Xưa](#))

Quê nhà tôi ơi xứ Đoài xa vắng
 Khói chiều mênh mông sông Đà buông nắng
 Nhớ thương làng quê lũy tre bờ đê
 Ước mơ trở về nghe mẹ hiền ru bên thềm đá cũ.
 Quê nhà tôi ơi con đường qua ngõ
 Bóng mẹ liêu xiêu trong chiều buông gió
 Nhớ thương đàn con biết phương trời nao
 Áo nâu mùa Đông thương mình lận đận đêm buồn
 mẹ ru...
 (Trần Tiến: [Quê Nhà](#))

Sương gió phôi pha bao tình trường
 Say đắm chỉ cho lòng vấn vương
 Biết bao năm gió phai mùi hương
 Chốn xa xăm lòng nhớ quê hương(±)
 (Hoàng Trọng: [Buồn Nhớ Quê Hương](#))

Quê hương ơi, thương nhớ biết bao nhiêu lời
 Trông mây bay với lúc ngắm bóng chiều rơi
 Nghe tiếng lòng chơi vơi
 Tình quê ai nhiều hơn ai
 Trên bước đường muôn lối
 Mỗi con đường một nét u hoài
 (Y Vân: [Hình Ảnh Quê Xưa](#))*

Chiều xa cố hương
 Lắng nghe niềm thương
 Xao lòng vấn vương
 Chiều xa cố hương trông trời mênh mông nao nao
 gió ngân tơ trùng
 Ôi ! Cánh chim chơi vơi triền miên áng mây trôi
 hoàng hôn rơi rơi . . .
 Lặng nhìn vừng dương phai
 Nhớ nhung vườn trăng soi nay đã xa vơi!
 (Lê Quang Nhạc_Hồ Đình Phương: [Xa quê](#))

Ôi quạnh hiu, ôi quạnh hiu Lòng quê khô héo
 Luyến tình quê, luyến tình quê hẹn sẽ trở về
 Về quê xưa để sống êm đềm giấc mơ
 Về quê xưa tìm bóng những ngày đã qua
 Và say sưa cuộc sống bên ngàn lũy tre
 Xa lánh cuộc đời khát khe trăm đau ngàn thương
 (Hoàng Giác: [Quê Hương](#))

Rồi một hoàng hôn ta sẽ hồi hương
 Trở về quê xưa thêm bao tình thương
 Bao con buồm xưa đến đón cố nhân
 Với bóng thân yêu ngàn đời chờ mong
 Mây trời bao la lòng càng thổn thức

Quên hết bao mối hận mà đi
 yêu đương say đắm mà chi
 Xa xôi đem thú biệt ly
 Sầu nhớ đau thương làm chi
 (Lâm Tuyền: [Khúc Nhạc Ly Hương](#))

Buồn lên mấy ngọn tre chiều
 Nắng phai duyên lá sáo điều im hơi
 Khói chiều lên ngút chân trời
 Đầu sông chạnh nhớ đến người cuối sông
 Nhớ nhà hiu hắt bên lòng
 Đài mây với nhịp song hồng lứa đôi
 Mà xa nhau đến trọn đời
 Tình quê ô lạ, chẳng khơi mà sầu
 (Hoàng Trọng: [Khói Chiều](#))

Cả những người con Việt Nam không sinh
 ra trong đất nước này, cũng bị ám ảnh vì tình
 quê hương:

Chưa bao giờ về Hà Nội.
 Chưa bao giờ ghé Sài Gòn.
 Chưa bao giờ thăm xứ Huế.
 Chưa bao giờ thấy Việt Nam.
 Tôi là con chim lạc bầy từ muôn kiếp trước.
 Tôi là mây bay ngàn đời trên trời tha phương.
 Quê mẹ trong tôi chỉ là văn chương...
 (Hàn Lê Nhân: [Viễn Khúc Việt Nam](#))

Vậy thì Ái Hữu Công Chánh chúng ta hiện
 nay cư trú hầu khắp thế giới này, có lúc nào
 nhớ đến quê nhà, và những dịp gặp gỡ nhau
 thường niên nơi xứ người có làm ta nguôi đi
 tình cảm hoài hương? Rất mong tình đoàn kết
 thương yêu nhau, và những kỉ niệm xưa mà
 chúng ta nhắc nhở mỗi khi gặp gỡ sẽ giúp
 chúng ta xích lại gần nhau hơn trong tình thân
 của những người đồng hương nơi xứ lạ (?), và
 tốt hơn hết cùng con cháu chúng ta hội nhập
 được với quê hương mới (của chúng nó), thấy
 yêu mến những vùng đất đã cưu mang chúng
 ta, và biết đâu ngày nào đó, ta lại được nghe
 những bài ca tụng quê hương (mới) này!
 Đầu phải là chuyện không thể xảy ra!

Tháng 8/2011